

Zaak C-354/90

Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires en Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon tegen Franse Republiek

(verzoek van de Franse Conseil d'État
om een prejudiciële beslissing)

„Steunmaatregel van staat — Uitlegging van artikel 93,
lid 3, laatste volzin, EEG-Verdrag — Verbod om
voorgenomen maatregelen tot uitvoering te brengen”

Rapport ter terechtzitting	I - 5507
Conclusie van advocaat-generaal F. G. Jacobs van 3 oktober 1991	I - 5513
Arrest van het Hof van 21 november 1991	I - 5523

Samenvatting van het arrest

- 1. Steunmaatregelen van de staten — Voorgenomen steunmaatregelen — Verbod van uitvoering voor eindbeschikking van Commissie — Rechtstreekse werking — Draagwijdte — Verplichtingen van nationale rechterlijke instanties — Door Verdrag aan Commissie voorbehouden rol — Geen invloed
(EEG-Verdrag, art. 92 en 93)*

2. *Steunmaatregelen van de staten — Voorgenomen steunmaatregelen — Toekenning van steun in strijd met in artikel 93, lid 3, EEG-Verdrag neergelegde verbod — Latere beschikking van Commissie, waarbij steun verenigbaar met gemeenschappelijke markt wordt verklaard — Gevolg — Geen dekking achteraf van nationale maatregelen betreffende toekenning van steun*

(EEG-Verdrag, art. 93, lid 3)

1. Het stelsel van toezicht op steunmaatregelen van staten is een zaak van zowel de Commissie als, gelet op de aan artikel 93, lid 3, laatste volzin, EEG-Verdrag toegekende rechtstreekse werking, de nationale rechter. De rechtstreekse werking van het in dat artikel neergelegde verbod tot tenuitvoerlegging strekt zich uit tot iedere steunmaatregel die zonder kennisgeving is ingevoerd; indien zodanige kennisgeving wel heeft plaatsgehad, blijft het verbod in stand tijdens de inleidende fase en wel, indien de Commissie de contradictoire procedure inleidt, tot aan de eindbeslissing. De miskenning, door de nationale autoriteiten, van dit verbod tast de geldigheid aan van handelingen tot uitvoering van steunmaatregelen. De nationale rechterlijke instanties dienen de justitiabelen die zich op een dergelijke miskenning kunnen beroepen, te waarborgen dat daaruit, overeenkomstig hun nationale recht, alle consequenties zullen worden getrokken, zowel wat betreft de geldigheid van deze handelingen als wat betreft de terugvordering van in strijd met deze bepaling of eventuele voorlopige maatregelen verleende financiële steun.

Het feit dat het Hof de Commissie niet de bevoegdheid heeft ingeruimd steunmaatregelen onwettig te verklaren op de enkele grond dat de verplichting tot aanmelding niet is nageleefd en zonder dat zij hoeft te onderzoeken of de steunmaatregel al dan niet verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt, heeft geen enkele invloed op de hierboven genoemde verplichtingen van de nationale rechter. De door de artikelen 92 en 93

EEG-Verdrag aan de Commissie voorbehouden centrale en exclusieve rol verschilt immers fundamenteel van de rol van de nationale rechterlijke instanties. Terwijl het aan de Commissie staat, en aan haar alleen, om te onderzoeken of de voorgenomen steunmaatregel verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt, zelfs wanneer de Lid-Staat het verbod tot tenuitvoerlegging van de steunmaatregelen miskent, dienen de nationale rechterlijke instanties zich ertoe te beperken, hangende de eindbeslissing van de Commissie en zonder zich uit te spreken over de verenigbaarheid van de steunmaatregelen met de gemeenschappelijke markt, de rechten van de justitiabelen te beschermen tegenover een eventuele miskenning, door de nationale autoriteiten, van het in artikel 93, lid 3, laatste volzin, EEG-Verdrag neergelegde verbod.

2. Om te voorkomen dat afbreuk wordt gedaan aan de rechtstreekse werking van artikel 93, lid 3, laatste volzin, EEG-Verdrag en dat de belangen van de justitiabelen die de nationale rechterlijke instanties dienen te beschermen, worden geschonden, heeft de eindbeschikking van de Commissie waarbij een steunmaatregel verenigbaar met de gemeenschappelijke markt wordt verklaard, niet tot gevolg dat maatregelen tot uitvoering van deze steun die, op het moment waarop zij werden genomen, ongeldig waren wegens miskenning van het in dit artikel neergelegde verbod, achteraf worden gedekt. Iedere andere uitlegging zou in de hand werken dat de betrokken Lid-Staat artikel 93, lid 3, laatste volzin, niet in acht neemt en zou deze bepaling van haar nuttig effect beroven.